The Weapons of Word War III

Ukrainian Experience
Door Roman Romanioek
Kyiv (Laboratoria) 2026
232 blz.
ISBN 9786178401931
€ 33,-

Er zijn boeken die je leest als tijdsdocument en boeken die je leest als geschiedenis. *The Weapons of World War III* van de Oekraïense auteur en journalist Roman Romanioek behoort op merkwaardige wijze tot beide categorieën tegelijk. Hoewel de Engelstalige versie pas begin dit jaar verscheen, voelt het bij het openslaan aan alsof je een archief raadpleegt. Recente wapensystemen, zoals de maritieme drones Sea Baby en Magura, waarvan de auteur de ontwikkeling gedetailleerd analyseert, zijn alweer opgevolgd door nieuwere uitvoeringen.

Het boek opent met een gewichtig voorwoord van Valerii Zaloezjnyi, de voormalige Oekraïense opperbevelhebber, tegenwoordig ambassadeur in het Verenigd Koninkrijk. Hij zet direct de toon door te stellen dat we niet langer aan de vooravond staan van een wereldwijd conflict, maar dat we er middenin zitten. Voor Zaloezjnyi is de oorlog in Oekraïne het laboratorium waar de regels voor de Derde Wereldoorlog worden geschreven. Hij betoogt dat de transitie naar autonome, door kunstmatige intelligentie gestuurde wapensystemen onomkeerbaar is en dat Oekraïne vóór 2027 een beslissend voordeel moet opbouwen. Daarna, zo waarschuwt hij, komt er een nieuwe generatie autonome wapens aan, die de oorlog opnieuw fundamenteel zal veranderen en niet noodzakelijk in het voordeel van Oekraïne.

Prototypes

Zaloezjnyi's visie over autonome wapens en keerpunten klinkt bij vlagen bijna futuristisch. Maar Romanioek laat zien hoe snel ontwikkelingen in de Russisch-Oekraïense oorlog sinds 2022 zijn gegaan en daarmee hoe nuchter de visie van de voormalige opperbevelhebber eigenlijk is. Het boek is een opeenvolging van de ontwikkeling van verschillende wapensystemen, die ten tijde van de start van de Russische grootschalige invasie nog niet bestonden of slechts in de vorm van prototypes.
Een van deze systemen is de zelfrijdende houwitser Bohdana. Nog niet eens volledig uitontwikkeld, wordt een prototype van dit artilleriestuk in juni 2022 ingezet om het door Rusland bezette eiland Zmiinyi in de Zwarte Zee onder vuur te nemen. Dit klinkt simpeler dan het is, aangezien dit moet gebeuren vanuit de relatief nabijgelegen Donaudelta op veertig kilometer afstand van het eiland. Dit is een moerassig gebied waar de Bohdana moeilijk kan manoeuvreren. Als oplossing wordt het artilleriestuk op een ponton geplaatst, zo dicht mogelijk bij vaste grond gebracht om daar een paar schoten te lossen, waarna het artilleriestuk weer de ponton op rijdt zodat de bemanning zich kan verplaatsen om Russisch *counter battery*-vuur te ontlopen. Het is de vuurdoop van de Bohdana, die daarna in een verbeterde versie in serieproductie wordt genomen.

Drones

De hoofdstukken over droneontwikkeling vormen de kern van het werk. Romanioek beschrijft hoe de eerste generaties drones kwetsbaar bleken voor Russische elektronische oorlogvoering, wat Oekraïense teams dwong om binnen enkele weken nieuwe frequenties, navigatiesystemen en vluchtpatronen te implementeren. Dit proces van *trial and error*, zoals het monteren van een Starlink-terminal op een Nemesis-quadcopter, verving traditionele, jarenlange testtrajecten.

Voortdurend doorlopen de ontwikkelaars van de defensie-industrie samen met militaire eenheden het proces van kruipen en lopen naar rennen, zo beschrijft Romanioek. Dit wordt treffend geïllustreerd in de ontwikkeling van de Lioetyi-langeafstandsdrone. Tijdens de eerste testlanceringen in het najaar van 2023 moest een auto dicht achter een opstijgende Lioetyi rijden, die op dat moment nog voorzien was van een wankel onderstel: 'This means that you have to chase this 50-kilogramme bomb from behind in a car at speeds of up to 150 km/h so that the operator can see it and align it with the runway'. Inmiddels zetten de Oekraïense strijdkrachten de Lioetyi en FP-1-drones met

honderden tegelijk in, nacht na nacht, tegen Russische olieraffinaderijen en havens. Het feit dat de vroege prototypes van deze drones nu al in musea in Kyiv staan, benadrukt de versnelling van de technologische ontwikkelingscyclus in Oekraïne.

Naast deze langeafstandsdrones gaat Romanioek ook uitgebreid in op de ontwikkeling van surveillancedrones aan het front. Hij beschrijft de werking van dit type drone, zoals de PD-2 en later ook de elektrisch aangedreven Shark, en maakt duidelijk hoe de inzet ervan de targetingcyclus enorm versnelt: 'No artillery piece will fire, unless you will tell it where to fire', citeert hij de Oekraïense kolonel Oleksandr Popov, commandant van de 15e Artillery Reconnaissance Brigade. Dit proces koppelt de detectie van elektronische emissies aan directe visuele lokalisatie door drones, wat een snelle en precieze doelbepaling mogelijk maakt.

Tijdsdocument

The *Weapons of World War III* is niet het definitieve boek over de Russisch-Oekraïense oorlog, dat boek moet uiteraard nog geschreven worden. Ook heeft de auteur maar een beperkt deel van de ontwikkeling van nieuwe Oekraïense wapensystemen beschreven. Onderwerpen zoals de roemruchte Oekraïense FP-5 Flamingo-kruisraket en de snelle opkomst van gronddrones (*unmanned ground vehicles*) zijn niet opgenomen in het boek. Maar als tijdsdocument, voorzien van een voorwoord van de militaire strateeg die de contouren van deze oorlog al vroeg scherp zag, is het interessant voor iedereen die zich in dit tijdsgewricht bezighoudt met technische innovatie en veranderingen van de krijgsmacht in brede zin. ■

Lkol Peter Schrijver MA, NLDA

AANKONDIGING

Internationale conferentie NISA

De internationale conferentie van de Netherlands Intelligence Studies Association vindt dit jaar plaats op 2 en 3 december in The Hague Conference Centre New Babylon in Den Haag.

Het centrale thema is 'Resilient Intelligence in an Era of Democratic Backsliding'. Naast diverse keynote speakers uit zowel de wetenschap als de inlichtingenpraktijk zijn er panels over onder meer autocratisering, hybride dreigingen en opkomende technologieën.

De conferentiedagen starten om 9.30 uur, met een inloop vanaf 9.00 uur.

Meer informatie is te vinden op de website van de NISA. Aanmelden kan door te mailen naar conference@nisa-intelligence.nl.

NISA
Netherlands Intelligence Studies Association